

VOIMAA *taiiteesta*

humak Humanistinen ammattikorkeakoulu

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU
KULTTUURITUOTANTO
LAPPEENRANNAN KAMPUS

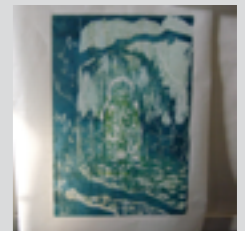
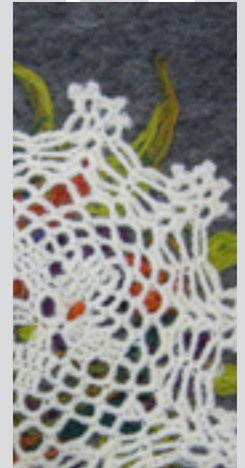
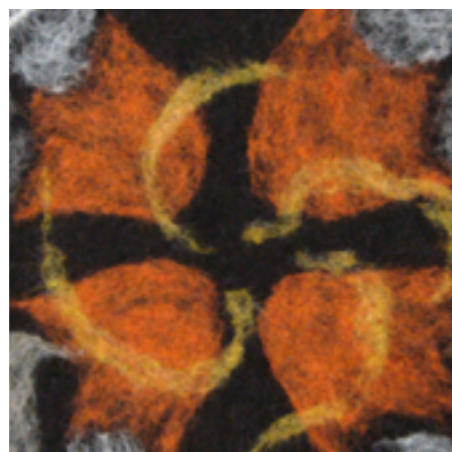
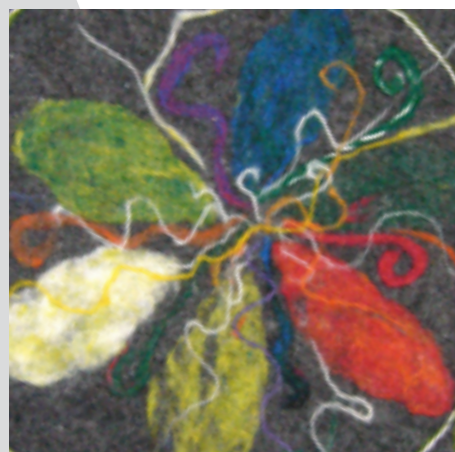
VOIMAA TAITEESTA – HYVINVOINTIA TUOTTAMASSA
Erikoistumisopinnot 30 op

Leena Krekula (toim.):
Voimaa taiteesta
Humanistinen ammattikorkeakoulu.
Sarja F. Katsauksia ja aineistoja 1, 2011

ISBN 978-952-456-105-1
ISSN 1799-5855

Julkaisutyöryhmä:
Maire Antinniemi
Eine Kaartinen-Karjalainen
Leena Krekula
Mervi Pulkkinen
Kirsi Rehunen
Eija Suvanto

Ulkoasu:
Pia Rautio

LEENA KREKULA <i>Johdanto</i>	5
KIRSI REHUNEN <i>Leikki jatkukoon!</i>	6
ASTA TUHKANEN <i>Oma lelu ja sille pesä</i>	8
EIJA SUVANTO <i>Juhlaviirit - hyvinvointia vanhuksille</i>	10
JENNA AHLBERG <i>Kurkistuksia menneisyyteen - ja tulevaisuuteen</i>	12
PIA RAUTIO <i>Kuva kurkottaa sairauden yli</i>	14
SARI AVELIN & RAIJA VAKKILA <i>Voimaannuttava taidetyöskentely ja mielenterveys</i>	16
TAINA HUUHTANEN <i>Nukketeatteria Jaakkiman kristillisellä opistolla</i>	18
MINNA TANTTU <i>Paperipitsityöt erityisopettajan työkaluna</i>	20
ANNA HEIKKINEN <i>Minä ryhmässä</i>	22
TEIJA KORVALA <i>Taidepaja autisteille</i>	23
MAIRE ANTINNIEMI & MARJUKKA MUSTONEN <i>Unelmia & kudelmia</i>	24
MERVI PULKKINEN <i>Tyttö kukkivalla niityllä</i>	26
EINE KAARTINEN-KARJALAINEN <i>Aurinkosadevarjo työyhteisön yllä</i>	28
ANNI LAMPINEN & JOHANNA PARONEN <i>Työyhteisön elvyttävät elämykset</i>	30

**HUMAKin kulttuurituotanto järjestää
Voimaa taiteesta – Hyvinvointia
tuottamassa -erikoistumisopinnot (30 op)
seuraavan kerran lukuvuonna 2011-12.**

Koulutuksen sisältöinä on *projektiosaaminen, taiteen soveltava käyttö, voimaantumisen teoria sekä taidetyöpajat*, joiden yhteisenä teemana on Oma tarinani. Työpajoissa tarinaa lähestytään huovutuksen, keramiikan, maalauksen ja puupiirroksen keinoin. Koulutuksessa opittuja asioita ja menetelmiä sovelletaan omassa projektissa, joka tehdään opintojen loppupuolella omassa työyhteisössä tai muussa ympäristössä.

Opinnot koostuvat seitsemästä noin kuu-
kauden väliajoin pidettävästä lähiopetus-
viikonlopusta, itsenäisestä opiskelusta
sekä loppuyöstä, jossa omalla työpaikalla
tehdään projekti, joka perustuu luovien
menetelmien käyttöön. Haku koulutukseen
tapahtuu elokuussa 2011 ja ensimmäi-
nen lähijakso on syyskuussa. Tarkempaa
tietoa tulee keväällä 2011 HUMAKin
verkkosivuille www.humak.fi

Voimaa taiteesta

Kulttuuri- ja taidetoiminnalla on myönteisiä vaikutuksia yksilön elämänlaatuun, hyvinvointiin ja terveyteen – se on todennettu myös lukuisissa viime aikoina tehdyissä tutkimuksissa. Nämä näkemykset tulevat myös selvästi esille julkisissa kulttuuripoliittisissa linjauksissa. Taide- ja kulttuuritoimintaa halutaan sinne, mihin se ei perinteisesti ole kuulunut: sosiaali- ja terveydenhuollon arkeen, laitoksiin, eri ikäryhmien aktivoimiseen, kuntoutukseen jne. Tästä ovat osoituksena on myös eri puolella Suomea tehdyt lukemattomat projektit, joita on rahoitettu niin RAY:n kuin EU:n eri rahastojen tuella. Näissä projekteissa eri taiteenalojen ammattilaiset ovat tehneet yhteistyötä mm. sosiaali- ja terveysalan, nuoriso- ja vanhustyön ammattilaisten kanssa. Taidetoiminnan avulla on voitu aktivoita ja rikastuttaa monien hoitokodeissa, laitoksissa ja vaikeissa elämäntilanteissa elävien ihmisten elämää ja arkea.

Humanistisen ammattikorkeakoulun kulttuurituotannon Lappeenrannan kampuksella järjestettyjen *Voimaa taiteesta – Hyvinvointia tuottamassa* erikoistumisopinnot tavoite on ollut sama: antaa työvälineitä eri alojen ammattilaisille, niin että he voivat tuoda taide- ja kulttuuritoimintaa luontevaksi osaksi omaa työtään laitoksissa, hoitokodeissa, kouluissa, päiväkodeissa jne.

Voimaa taiteesta – Hyvinvointia tuottamassa erikoistumisopinnot (30 op) alkoivat tammikuussa 2010 ja koulutus päättyi syyskuussa loppuyönä tehtyjen projektien esittelyyn. Opiskelijaryhmän edustamien ammattien kirjo oli riemastuttavan monipuolinen: koulutukseen osallistui lastentarhanopettajia, opettajia, mielenterveystyön ammattilaisia, kehitysvammaisten parissa työskenteleviä jne. Tämä monialainen ammattilaisten joukko on luonut opiskeluun aivan oman, ainutlaatuisen ilmapiirin ja avannut kaikkia rikastuttavia uusia näkökulmia.

Opintojen loppuyönä tehtiin luovia menetelmiä käyttävä projekti omassa työyhteisössä. Tässä julkaisussa esittelemme tiivistelmät tehdyistä projekteista. Sanomattakin on selvää, että käytettyjä menetelmiä ja toteutustapoja saa hyödyntää aivan vapaasti!

Leena Krekula
lehtori
Humanistinen ammattikorkeakoulu
Lappeenrannan kampus

LEIKKI JATKUKOON!

Olipa kerran päiväkot, jossa oli viisi- ja kuusivuotiaita lapsia. Lapset halusivat lisää leikkiä päiväänsä ja niin jokainen lapsi keksi tarinan kuvittelemastaan satuhahmosta. Tarinan päähenkilö eli satuhahmo huovutettiin villasta. Lapset eivät tunteneet vielä kirjaimia ja saivat apua päiväkodin aikuisilta, jotka kuuntelivat tarkkaan jokaisen tarinan ja kirjoittivat ne huolellisesti muistiin. Tarina kirjoitettiin myös suuraakkosilla lapsen omaan Satuhahmo-vihkoon. Lapset olivat iloisia, kun näkivät, että tutuista kirjaimista ja parista uudestakin synty sanoja ja sanoista kokonainen tarina!

”Miten satuhahmon saisi eloon?”, kysyivät lapset aikuisilta. Tilannetta pohdittiin yhdessä ja päätettiin tehdä jokaisen hahmosta oma elokuva, jonka he itse näyttelivät ja jonka päiväkodin aikuiset voivat kuvata videokameralla.

Lapset ryhtyivät innokkaina tekemään omaan tarinaansa puvustusta; nurinpäin käännetty koiranruokapussi sopi hyvin merenneidon pyrstöksi

ja pahvilaatikosta tuli avaruusraketti. Tarvittiin myös lavastusta ja kaikenlaisia rakennelmia, jotka lapset itse suunnittelivat ja askartelivat.

Päiväkodin aikuiset olivat mukana auttamassa eivätkä välittäneet syntyneestä sekamelskasta, joka päivästä toiseen jatkui ja jatkui...

”Satuhahmona uskalsi tehdä vaikka mitä”

SAAPASJALKAINEN KISSAPRINSESSA LÖYTÄÄ YSTÄVÄN

Kaikki lapset pääsivät näyttämään toistensa tarinoissa, joissa tarinan keksijä esitti pääroolia. Elokuviissa kuten saduissakin on kaikki mahdollista ja koiraa voi keinoa köysisä, hevonen lentää, Spiderman ja Batman pelastaa neitoja ja Tyrannosaurus Rex voi syödä maapallon tyhjäksi eläimistä. Unohtamatta prinsessoja, keijuja ja suloisia pikku porsaita, joilla on aina paikka muskettisoturitytön navetassa.

Satuhahmona uskaltaa kiivetä kun maapallo täytyy pelastaa, uskaltaa etsiä ystävää ja iloita, kun hänet löytää. Eikä tarvitse enää pelätä dinosauruksia, kun satuhahmo on ne syönyt.

Videokuvausten jälkeen lapset liisteröivät paperista vielä ilmapallojen päälle satuhahmonsansa pään. Pian heillä oli paperimassanuket, joilla he leikkivät toistensa kanssa päivittäin omaa ja toisen tarinaa.

KUINKAS SITTEEN KÄVIKÄÄN

Lapsista oli mukavaa, kun jokaisen elokuva ja tarina oli erilainen ja kaikki saivat olla mukana yhdessä tekemässä. He saivat leikkiä tätä satuhahmoleikkiä pitkään - koko kevään ja olisi sitä jaksettu leikkiä pitempäänkin.

Jokainen lapsi sai tavoitteen mukaisesti äänensä kuuluville ja yhteisöllisyys parani. Rohkeus suulliseen ilmaisuun ja liikkumiseen kasvoi, kädentaidot kehittyivät unipelot poistuiivat ja kiinnostus uuden oppimiseen lisääntyi. Oppipa moni myös lukemaan.

Satuhahmo-leikin valokuvat, askartelut ja piirustukset tallennettiin jokaisen lapsen omaan kansioon ja kansiot sekä paperimassahahmot olivat julkisesti näytteillä kirjastossa. Valmistuneet elokuvat katsottiin yhdessä äitienpäivän kunniaksi järjestetyllä aamupalatuokiolla.

Mikä satuhahmo Sinä haluaisit olla?

”Kaikki saivat äänensä kuuluville ja yhteisöllisyys parani”

Kirsi Rehunen
lastentarhanopettaja

Oma lelu ja sille pesä - taide ankkurina lapsen arjessa

Projektini lähtökohtana oli tarjota 5-6 -vuotiaille vuoropäiväkodin lapsille mahdollisuus suunnitella ja toteuttaa oma lelu. Lelun aihe ja muoto lähti lapsen omasta mielikuvituksesta: nukke, eläin tai satuhahmo. Toteutimme sille myös sylin – riippukeinun tai pesän, jossa sen olisi mukava majailla.

Lapset olivat aktiivisesti omien ajatustensa ja suunnitelmiensa toteuttajia, enkä sitonut heidän näkemyksiään liian paljon omilla ajatuksillani. Opetin työtapoja, autoin ja neuvoinkin tarvittaessa. Projektissa halusin antaa mahdollisuuden omaperäisiin ja itsenäisiin ratkaisuihin, tarkoituksena ei ollut tuottaa samanlaisia leluja, ”sarjatekemistä”.

Miisa ja Heppa lähdössä kesälaitumelle – suuri palanen tekemisen riemua ja onnea mukanaan!

TAIDETYÖSKENTELYN HAASTEET JA MAHDOLLISUUDET

Vuoropäiväkodissa asioiden ennakointi on tavallista työläämpää ja vaikeaa siksi, että lasten läsnäolot ja poissaolot vaihtelevat suuresti ja muutoksia niihin tulee koko ajan. Ryhmä on siis lähes aina eri ryhmä. Myös ohjaajat ja työntekijät vaihtelevat tilanteiden vaihtuessa. Tähän muutoksen hyörintään halusin tuoda lasta ja hänen luovuuttaan kiinnittävän, pidemmän projektin oman lelun tekemisen myötä. Jokin pysyvä askare odottaisi lasta hoitopaikalla ja siitä syntyisi tärkeä prosessi.

Vuoropäiväkoti tuo taidetyöskentelyllekin omanlaisensa haasteen arjen hektisen luonteen vuoksi. Ohjaajien ja työntekijöiden sujuva sitouttaminen pidempikestoisiin projekteihin on mahdollista, mutta se vaatii resursseja. Tilojen suunnittelusta lähtien tulisi ottaa huomioon tämän päiväkotimuodon erityisyys: lapsi pääsee tekemisensä ääreen satunnaisesti. Tarvitaan tilaa säilyttää ja tilaa kuunnella, aikaa ohjata ja myötäelää, jotta prosessi ei hukkuisi muun toiminnan jalkoihin.

Luovassa toiminnassa lapsi voi rentoutua ja omaksua itselleen sopivia tapoja hahmottaa elämäänsä ja maailmaa. Vuorohoito ja elämä vanhempien vaihtelevien työvuorojen mukaan on lapselle suuri ponnistus ja vaade – juuri siksi luovuuden ankkuria tarvitaan!

Asta Tuhkanen
lastentarhanopettaja

Juhlaviirit

- hyvinvointia vanhuksille

Totutin Vanhusten Palvelukodissa projektin luovien menetelmien käytöstä vanhustyössä. Tavoitteista tärkeimpinä pidin sitä, että ikäihmiset ovat itse kulttuurin tuottajia ja saavat kokemuksen luovasta prosessista. Halusin myös juuri lähihoitajaksi valmistuneen tyttärenti huomaavan luovien menetelmien käytön tärkeyden ja mahdollisuudet vanhustyössä.

MUISTELUA JA KESKITTYMISTÄ

Palvelukodin viisi asukasta maalasivat kangasväreillä juhlatiirit kesäjuhliin. Osallistujista vanhin oli 98 v. Moni vanhus osallistui lisäksi katsomalla ja kommentoimalla. Väri ja siveltimet aktivoivat muistelemaan ja toivat esille asukkaiden uusia piirteitä.

Värit innostivat ja luova prosessi vei mennessään. Ryhmässä maalattiin yhdeksän viiriä ja yksi jäi valkoiseksi – kannanotto sekini. Juhlaviirinauha ripustettiin kesäjuhlaan, jossa sitä ihaili

60 omaista. Viirit liehuivat koko kesän rappujen kaiteissa luoden mukavan tunnelman pihapiiriin.

Ikäs mies tarttuu päättäväisesti pensseliin, ajatus on selkeä, kesäjuhliin tuleva viiri on raidallinen; työskentely on keskittynyttä. Värien valinta tuottaa iloa, raitojen leveys on tarkkaan harkittua... Me ohjaajat huomaamme luovan prosessin imaisseen tekijän mukaansa.

Viirejä valmistuu kolme. Toisen ryhmään osallistujan viirin maalaus vie lapsuusmuistoihin: köyhään kottiin, pieneen taloon, Juhlaviirin maalaus saa muistelemaan kissaa ja viiriin

”Värit innostivat ja luova prosessi vei mennessään”

maalataan myös metsää...

Tutkimusten mukaan tärkeä osa vanhustyötä on tuoda kulttuurikokemuksia vanhusarkeen ja antaa heille mahdollisuus osallistua itse. Merkittävä syy kehittää vanhustyötä on vanhusarkeen hyvä loppuelämä. Kulttuurikokemuksissa mukana olevien ihmisten persoona muuttuu positiiviseen suuntaan. He ovat paljon avoimempia, ulospäin suuntautuneempia, iloisempia ja levollisempia kuin aikaisemmin.

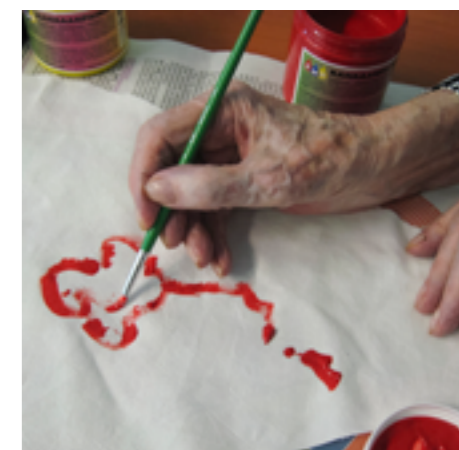

ITSEILMAISUN KAUTTA NÄKYVÄKSI
Projektissa huomattiin, että ikäihmiset eivät ole vain hoidettavia ja huollettavia, vaan he ovat myös itse osallisia kulttuuriin ja kulttuurin tuottajia. Heillä on oikeus olla kulttuurisesti näkyviä.

Me ryhmän vetäjät saimme arvokkaan ja lämpimän kokemuksen luovasta työskentelystä vanhusarkeissa. Se jätti palon työskennellä sen eteen, että vanhuksilla olisi laitoksissakin mahdollisuus toteuttaa omaa luovuuttaan, saada kokemuksia taiteesta ja olla itse kulttuurisesti näkyviä.

”Ikäihmisilläkin on oikeus olla kulttuurin tuottajia”

vuuttaan, saada kokemuksia taiteesta ja olla itse kulttuurisesti näkyviä.

Kirjallisuutta:

Aaltonen, Eveliina & Ojanen, Heidi: Valoisa vanhuus. Sosiokulttuurista innostamista taidelähtöisten menetelmien avulla Betelkodissa. Opinnäytetyö Lahden ammattikorkeakoulu, sosiaalialan koulutusohjelma, 2009.

Hohental-Antin, Leonie: Kutkuttavaa taidetta- ja taidetoimintaa seniori- ja vanhustyössä. PS-Kustannus, 2006.

Heikkilä, Tuula & Paloheimo, Leena, & Taipale, Ilkka: Mieli ja Taide. Mielenterveyden keskusliitto ry, 2000.

Eija Suvanto
mielenterveyshoitaja

Kurkistuksia menneisyyteen - ja tulevaisuuteen

Toimin kaupungin erityisnuorisotyöntekijänä ja kohderyhmäni ovat yksilöasiakkaat ja pienryhmät. Kohtaamani nuoret ovat iältään 16-29-vuotiaita, joilla on joissakin elämän aiheissa vaikeuksia. Niitä voivat olla esimerkiksi opiskelu- tai työpaikan puute, henkiset ongelmat, taloudelliset ongelmat jne. Työni on suurimmassa määrin tukihenkilötyötä ja yhteistyökumppaneitani ovat mm. sosiaalitoimi, työvoimapalvelukeskus, koulukuraattorit, talousneuvonta ja päihdekliniikka.

PROJEKTIN TAUSTAA

Päätin toteuttaa projektin yhden yksilöasiakkaani kanssa. Hän on 18-vuotias täyttänyt nuori nainen, joka itsekin harrastaa taiteita ja on mahtava piirtäjä. Suunnittelin asiakkaalleni taidkokonaisuuden, jossa hän pääsee työstämään menneisyyttään, omia tunteitaan ja tuntemuksiaan.

Projektini tavoitteena on itsetunnon ja oman itsetuntemuksen vahvistaminen ja omien tunteiden havainnoiminen ja havaitseminen. Projektini punainen lanka oli suunnitella kokonaisuus, jossa tekijä pääsisi lähelle itseään taiteen avulla.

MENNEISYYDEN POLKU

Ensimmäinen harjoite, jonka asiakkaan kanssa toteutin oli niin kutsuttu menneisyyden polku, joka tunnetaan myös Elämän jana -harjoitteena. Siinä asiakas saa ison tyhjän paperin, johon hänen tulee piirtäen tai kirjoittaen merkitä oman elämänsä tapahtumia, oman valintansa mukaan, mutta mielellään aikajärjestyksessä.

Harjoitteen avulla saadaan hyvä kuva asiakkaan omaa elämäänsä koskevista näkemyksistä. Lisäksi asiakkaan ja työntekijän on helppo keskustella harjoitteesta ja se toimii hyvänä keskustelun ohjaajana.

TUNNEVÄRIT

Toinen harjoite oli tunnevärit. Jokainen tunne tuo ihmiselle mieleen jonkin värin. Tässä harjoitteessa pyritään tunnistamaan omia tunteitaan, värien avulla.

VAHVUUSKORTIT

Kolmannessa harjoitteessa käytimme Pesäpuu ry:n tuottamia vahvuuskortteja. Niihin kuuluu 40 erilaista korttia, joissa jokaisessa on eläimen kuva ja jokin vahvuus kirjoitettuna.

Tässä harjoitteessa asiakas sai valita itselleen sopivia vahvuuksia. On hyvä myös kopioida tai piirtää itsel-

leen kuva niistä vahvuuksista. Myös vahvuuskortit toimivat hyvin työskentelyn avauksessa ja keskustelun ohjaajana.

AARREKARTTA

Neljäs tapaamiseni kietoutui tulevaisuuteen katsomiseen, unelmiin ja toiveisiin. Harjoitteena käytin aarrekarttatyöskentelyä, jossa asiakas saa leikellä lehdissä erilaisia kuvia, piirtää ja tarvittaessa kirjoittaa isolle paperille omia tulevaisuuden toiveitaan ja ajatuksiaan. Aarrekartta tulisi asettaa kotona sellaiseen paikkaan, josta sitä tulisi usein katseltua. Tällöin aarrekartassa olevat asiat tulevat alitajuntaan ja ne voidaan saavuttaa.

YHTEENVETOA

Asiakkaani paneutui todella hyvin työskentelyyn ja antoi kaikkensa. Luulen, että harjoitteet toimivat asiakkaallani erittäin hyvin. Kokonaisuudes-

”Avoin mieli on taiteessa ja luovuudessa avainasemassa”

”Aarrekartassa olevat asiat tulevat alitajuntaan ja ne voidaan saavuttaa”

saan projektini onnistui mielestäni loistavasti ja koko projektin ajan sekä minulla että asiakkaallani oli positiivinen suhtautuminen ja avoin mieli, jotka taiteessa ja luovuudessa ovatkin avainasemassa. Tulevaisuudessa voin hyvinkin kuvitella käyttäväni tämän tyylistä projektia asiakkaitteni kanssa. Jokaisen projektin voi suunnitella yksilöllisesti vastaamaan asiakkaiden tarpeita ja suunnitelmia voi aina muuttaa projektin edetessä.

Jenna Ahlberg
erityisnuorisotyöntekijä

VOIMAANNUTTAVA TAIDETYÖSKENTELY JA MIELENTERVEYS

Voimaa taiteesta -koulutuksen lopputyöt teimme psykiatrisen sairaalaosaston potilaille ja kuntoutusosaston hoitajille. Sari toteutti potilaille suljetun määräaikaisen ryhmän aiheena ”Oma tarina”. Raijan muistorasiaryhmä oli suunnattu henkilökunnalle ja sen teemana oli ”Ammattiin valmistuminen”.

Projektin tavoitteena oli tuoda voimaannuttavaa työskentelytapaa mielenterveyspuolelle. Haettiin myös ymmärrystä taiteen vaikuttavuudesta mieleen sekä mielen näkymistä taiteessa. Potilaille suunnatun ryhmän tärkein tavoite oli suorittamisen unohtaminen. Spontaanilla hellällä tekemisellä ja annetuilla aiheilla annettiin ärsykeitä itseoivallukseen, kuulluksi tulemiseen ja itsensä tarkkailuun.

Työskentely herättää alitajunnassa pintaan nousevia mielikuvia, tapahtumia ja tunteita, joita ei välttämättä heti tiedosta vaan voivat myöhemmin

herättää voimakkaitakin tunteita. Potilaan hoidon kannalta on hyödyllistä jos henkilökunnalla on tietoa sekä mahdollisesti omakohtaista kokemusta toiminnosta taiteen parissa. Tämän kokemuksen saamiseksi toinen lopputyö oli suunnattu henkilökunnalle.

OMAN ELÄMÄN POHDINTAA

Sarin ryhmä kokoontui viisi kertaa kolmen viikon aikana. Ryhmän aiheet aktivoivat potilaat miettimään omaa elämäänsä. Aiheita olivat: Minkälaista elämä on nyt ja millaista haluaisin tulevaisuudessa olevan? Minä nyt, unelmani, pelkoni sekä Mitä nyt -mitä olen oivaltanut nyt tai sairaalassa oloaikani.

Kerronnan avuksi oli valittu postikortit, akryylivärimaalaus omaan hahmoon, huovutus, savityöt sekä kollaasin tekeminen. Ryhmäläiset olivat aktiivisia alusta alkaen. He myös kommentoivat omia töitään sekä työ-

skentelyn herättämiä tunteita sekä jakoivat kannustavaa palautetta toisilleen.

Ryhmän ohjaajana toimi askarteluohjaaja, toimintaterapeutti havainnoitsijana sekä psykologi taustatukena ohjaajille. Osaston henkilökunta kokosi ryhmän sekä tuki ryhmään osallistuneita potilaita työskentelyn aikana.

MUISTORASIATYÖSKENTELYÄ

Raijan ryhmässä psykiatrisen kuntoutusosaston henkilökunnasta työskentelyyn osallistui neljä hoitajaa ja kesälomien takia kokoonnuttiin kaksi kertaa. Muistorasiatyöskentelyn teemana oli ammattiin valmistuminen.

Tavoitteena oli saada hoitajat kokemaan muistelussa avautuvien tapahtumien ja tunnelmien voimaannuttava vaikutus. Kokemus auttaa ymmärtämään vastaavanlaisiin ryh-

”Luovat toiminnot voivat avata jotain tärkeää”

miin osallistuvien potilaiden tunteita. Työskentelyn myötä heräsi myös ajatus: voisiko muistorasiatyöskentely auttaa hajanaisia potilaita koostamaan ajatuksiaan?

LUOVUUDESTA HYVINVOINTIA

Luova toiminta prosessina avautui meille parhaiten Voimaa taiteesta – koulutuksen työpajojen kautta. ”Tekemisen kautta välineitä” on käytetty aina mielenterveyspuolella. Omakohtaisen kokemuksen myötä aloimmekin miettiä, kuinka luova toiminta hyödyttäisi potilaita parhaiten?

Osaaminen ei ole rajoite luovissa toiminnoissa. Yksittäisen työn onnistuminen ja sen kokemuksen jaka-

minen on voimaannuttavaa. Luovat toiminnot voivat avata jotain tärkeää, jota voi tulkita itselleen sopivalla tavalla ja näin ovat apuna esimerkiksi omalle terapialle.

Työssämme olemme huomanneet, että psykiatrisilla potilailla ei välttämättä aina ole sanoja kertoa tunteistaan, joten luova toiminta voisi olla apuna solmujen avaamisessa, samoin myös oman identiteetin etsimisessä sekä kriisin läpi työstämisessä. Henkilökunnan on oltava tietoinen menettämällä olevista luovista ryhmistä voidakseen ohjata aktiivisesti potilaita niihin. Hoitajan tieto prosessin kulusta auttaa potilasta jälkityöskentelyssä ja tunteiden läpikäymisessä.

Sari Avelin, askarteluohjaaja

Raija Vakkila, psykiatrisen sairaanhoitaja

Nukketeatteria

Projektin osallistujat olivat lastenohjaajiksi opiskelevia, ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoita, jotka olivat vuosi sitten päättäneet peruskoulun. Heitä oli 14, joista 13 tyttöä ja yksi poika. Ryhmä on hyvin aktiivinen toiminnallisissa tehtävissä ja pyytääkin usein, että opiskelu tapahtuisi toiminnan kautta.

Jaakkiman kristillisellä opistolla

Idean tähän projektiin sain Mari Krapalan ja Tarja Pääjoen toimittamasta kirjasta Taide ja toiseus. Kirjassa Virpi Vesanen-Laukkanen kertoo satuprojektista Satuhahmot omakuvina, jossa sanallisen ja visuaalisen ilmaisun yhdistäminen kulkevat rinnakkain.

Projektissa minä kuvitellaan satuhahmoksi, joka sitten rakennetaan nukeksi. Satuhahmoesittelyjen jälkeen alkoi omien nukkien rakentaminen. Jokaisella nukella oli oma tarinansa, joka esitettiin sanallisesti, kuvan tai draaman keinoin.

TEORIASTA KÄYTÄNTÖÖN

Projekti alkoi lastenkirjallisuuden teoriasta, josta päästiin mukavasti omaan satuhahmoon. Projektissa käytettiin valmiita satuhahmoja, jotta satuhahmon luominen olisi helpompaa ja päästäisiin nopeammin liikkeelle kuin tyhjästä alkaen. Vaikka satuhahmo oli valittu omaa persoonallisuutta muistuttavaksi, sitä muokattiin myöhemmin vielä lisää omannäköiseksi ja an-

nettiin sille uusi nimi.

Omasta satuhahmosta tehtiin posterit, jonka avulla hahmo esiteltiin koko luokalle. Luokka jaettiin arpomalla kolmeen ryhmään draamaesityksiä varten. Ryhmän jakamisessa käytettiin arpomista, jotta paljon yhdessä työskentelevät opiskelijat eivät hakeutuisi automaattisesti samaan ryhmään.

”Sanallista ja visuaalista rinnakkain”

SATUHAHMOISTA ESITYKSEKSI

Ennen käsinukkien valmistusta käytiin läpi erilaiset käsinukkien valmistustavat ja sadun rakenne. Tämä sen vuoksi, että valmistaessaan käsinukkea opiskelijat voivat jo samalla keskustella draamaesityksen juonesta. Ryhmäjako oli myös tämän takia tehty varhaisessa vaiheessa.

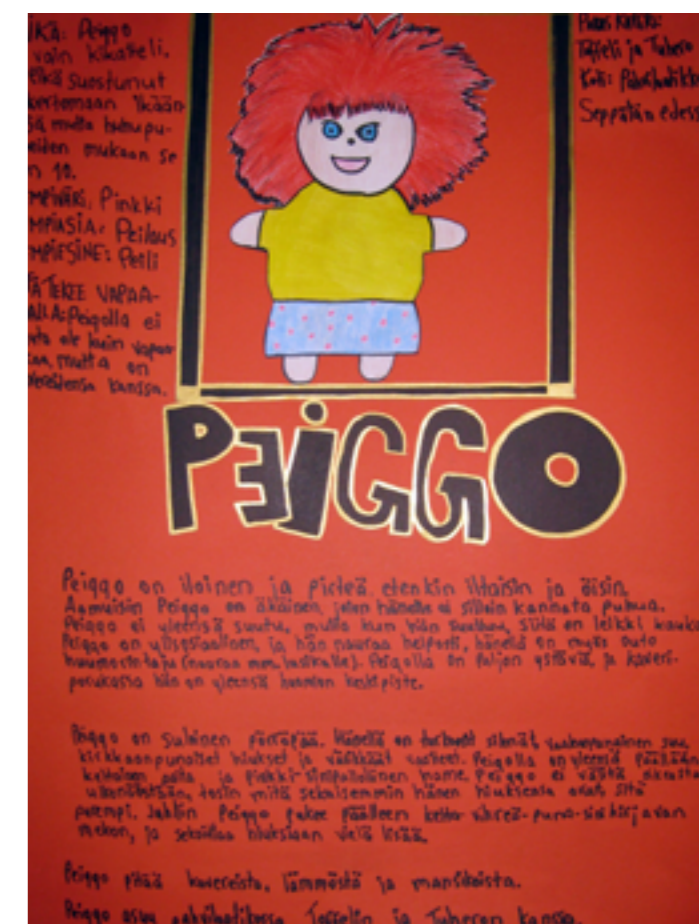

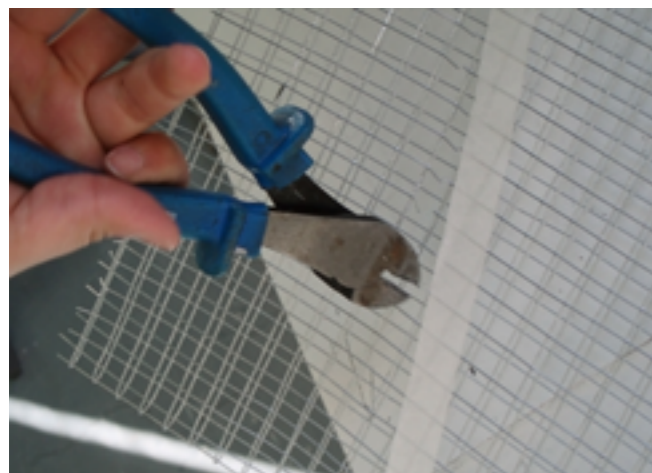
Kun käsinuket olivat valmistumassa, ryhmä suunnitteli esityksen joko alusta lähtien tai nojautuen valmiiseen satuun. Kaksi ryhmää valmisti tarinan alusta lähtien itse ja yksi ryhmä tukeutui Punahilkkaan muuntaen sitä itselleen sopivaksi.

Draamaesitykset olivat nimeltään: *Rupistunut banaani* (ryhmäkuvassa), *Tuhmat kalat* ja *Retki Mutalan metsään*.

”MUKAVAA OLI, LISÄÄ TÄLLAISTA!”

Projekti oli onnistunut. Teorian osuus jäi hieman pienemmäksi kuin vastaavalla kurssilla ilman näin suurta projektia, mutta se on aivan luonnollista, kun käytännön tekemisen osuus lisääntyy, niin teorian osuus pienenee. Loppujen lopuksi opiskelijat saavat käytännön harjoituksista enemmän kokemusta ja muistavat ne myöhemmin paremmin kuin teoriatunnit.

Paperi- pitsityöt erityisopettajan työkaluna

Työskentelen yläkoulun laaja-alaisena erityisopettajana Savitaipaleen kunnassa. Tein koulutuksen projektityön Europaeksen koulussa. Kyseisellä koululla toimitaan jaksomuotoisessa aineenopettajajärjestelmässä, joka näkyy käytännössä pienempinä jouston mahdollisuuksina alakoulun toimintatapoihin verrattuna. Eri oppiaineiden tunnit on sidottu lukujärjestykseen, joka riippuu kaikkien toisten aineenopettajien ja luokkien lukujärjestyksistä sekä vapaista luokkatiloista. Opettaja, oppiaine ja luokkatila vaihtuvat vähintään kahden tunnin välein. Toiset oppitunnit sijaitsevat kokonaan eri rakennuksessa, jonne kävely matka on viisi minuuttia.

Projektityöni kohderyhmä koostui erityistä tukea tarvitsevista oppilaista. Projektityö haastoi itseni keskusteluun oppikirjan ja opetussuunnitelman oppiainekohtaisten tavoitteiden mukaisen oppituntien erinomaisuudesta ja tärkeydestä.

Huolimatta siitä, että olen työnsäni erityisopettajana aina arvottanut

oppilaan kohtaamista, aikaa ja itsetuottamuksen tukemista, minulle olikin yllättävän vaikeaa pyytää oppilas ”tärkeäksi koetun”, akateemisen oppiaineen tunnilta projektiin mukaan, vaikka näin oli aineenopettajan kanssa sovittu. Huomasin pohtivani sitä, mistä tärkeästä oppilaat jäävät juuri nyt paitsi.

Projektin edetessä oivalsin, että opinme koko ajan uutta toisistamme ja itsestämme. Opin tuntemaan jo entuudestaan tuttuja oppilaita ihan uudella tavalla ja sain nähdä heistä uusia puolia. Työskentelytapamme rikkoi toivotulla tavalla rooleja ja huomasin kuinka oma roolini muuttui opettajasta ohjaajaksi, vaikka luulin sitä ollee-

ni jo aiemminkin. Siirryin kuljettajan paikalta kartturiksi ja tärkein tehtäväni oli mahdollistaa onnistunut lopputulos, johon oppilas itse pääsee.

PROJEKTIN VAIKUTUKSET

Projektityön suurin opetus itselleni oli havainto siitä, kuinka paljon yksittäistä oppituntia merkittävämpää on turvata ja mahdollistaa yksittäisen oppilaan positiivinen kokemus itsestään ja osaamisestaan jatkuvien epäonnistumisten keskellä. Muutaman tunnin uhraus mistä tahansa oppiaineesta kantaa hedelmää hyvin pitkälle.

Asian tärkeydestä oppilaille kerroo heidän halunsa työskennellä yli oppi- ja välituntirajojen. Kaksi kertaa oppilaat tulivat opettajansa luvalla luokkaani oma-aloitteisesti saatuaan tehtävät toisen oppiaineen tunnilla tehtyä. Motivaatio oli valtava sellaiseen, missä voi onnistua ja kokea osaamista. Positiiviset kokemukset itsestä ja omasta mahdollisuudesta onnistua lisäävät itsetuntoa ja tämä heijastuu oppilaan oppimiseen uskona itsen ja omiin mahdollisuuksiin.

YHTEISTYÖN MERKITYS

Yllätyin, kuinka myönteisen vastaanoton ajatus projektityöstä sai aikaan, niin opiskelijoilta kuin opettajiltakin. Olin kuvitellut tielleni näkymättömiä esteitä, joita ei todellisuudessa ollut. Hyvä suunnittelu ja toimiva, ajantasainen yhteistyö toisten opettajien ja projektiin osallistujien kesken ovat onnistuneelle lopputulokselle välttämättömiä. Muuten esteinä olin

”Onneksi olin väärässä!”

”Hyvä suunnittelu ja toimiva yhteistyö ovat onnistumisen edellytyksiä”

ainoastaan minä itse vahvoine oletuksineni ja ennakkokäsityksineni siitä, kuinka hankalaa projektityöskentely yläkoulussa saattaa olla. Onneksi olin väärässä!

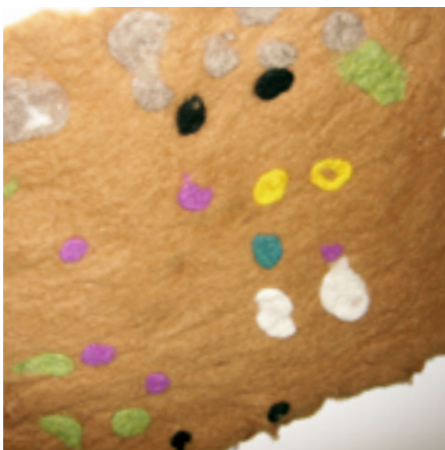
Erityisesti mieltäni jäi lämmittämään tapa, jolla toiset oppilaat suhtautuivat koulukavereidensa tekemisiin. Olin etukäteen pohtinut sitä, säilyvätkö keskeneräiset ja hyvin hauraat paperipitsityöt ehjinä luokkatilassa, jossa päivittäin käy lukuisia murrosikäisiä. Keskeneräisenäkin työt herättivät kunnioitusta ja niihin suhtauduttiin ihailen iästä ja sukupuolesta riippumatta. Moni oppilas esitti kysymyksen: ”miksei mekin tehdä jotakin vastaavaa?” ”Niin, miksi ei?” pohdin aikani ja olen luvannut oppilaille, että syksyn kuluessa aloitamme Voimaa taiteesta -koulutuksessa toteutetun Aurinkosateenvarjo-projektin kaltaisen työn toteutuksen.

Minna Tanttulaaja-alainen erityisopettaja

Minä ryhmässä

Toteutin projektini Laptuote-säätiön ylläpitämässä, kehitysvammaisten työtoimintayksikössä (Keva) Lappeenrannassa. Halusin tarjota kehitysvammaisille aikuisille mahdollisuuden ilmentää itseään kuvallisin keinoin sekä tuoda vaihtelua heidän työpäiväänsä. Lisäksi halusin saada kokemusta kehitysvammaisten aikuisten ryhmän ohjauksesta. Projektiin osallistui viisi henkilöä, kolme miestä ja kaksi naista.

”Omista töistä kertoessaan jokainen saattoi kokea itsensä arvokkaaksi”

TUNTEIDEN JÄLJILLÄ

Projektin yhteisenä teemana oli: Minä ryhmässä. Tavoitteena oli omien ajatusten ja tunteiden tutkiskelu kuvataiteen välityksellä. Tärkeä osa työskentelyä oli omista töistä kertominen ja toisen kertoman tarinan kuunteleminen. Näin jokainen saattoi kokea itsensä tärkeäksi ja arvokkaaksi. Samalla ryhmäläiset jakoivat kokemuksia, joita aiheen käsittely ja materiaalin työstäminen oli heissä herättänyt.

Kokoonnuimme kerran viikossa. Jokainen ryhmäläinen teki neljä erilaista työtä, joista lopuksi pystytimme näyttelyn sijainniltaan keskeiselle paikalle, ruokalan ala-aulaan. Käytimme

töissä eri kuvataiteen tekniikoita, kuten maalausta, muovailua ja huovutusta. Näyttelyssä vierailijat kokivat värikylläiset ja upeat teokset onnistuneena kokonaisuutena.

Töiden aiheita olivat: Tämän hetken tuntemuksia, Minulle tärkeitä asioita, Jos olisin joku muu kuin olen,

Haaveita ja unelmia. Tavoitteena oli paitsi antaa mahdollisuuksia itseilmaisulle, lisätä osallistujien itsetuntemusta ja vahvistaa heidän itseluottamustaan.

Ryhmän jäsenet olivat innokkaasti mukana toiminnassa. Mieluisinta oli muovailu ja huovutus.

Anna Heikkinen
lastentarhanopettaja, sosionomiopiskelija

TAIDEPAJA AUTISTISILLE

”moniaistisuus”

Henkilölle, jolla on kommunikoinnin vaikeus, tarjoaa eri aisteja korostava taidepajatyöskentely hyvän väylän ilmaista itseään. Taidetyöskentelyllä voidaan vaikuttaa positiivisesti ihmisen kuntoutuksen tavoitteisiin kuten esimerkiksi ryhmässä toimimiseen, oman identiteetin vahvistamiseen ja valintojen tekemiseen.

”omin käsin
kokeminen”

Toteutin taidepajatyöskentelyn autistisyksikössä viitenä eri kertana. Ryhmän jäsenet olivat 13-30 -vuotiaita autisteja ja haastavasti käyttäytyviä kehitysvammaisia*. Ryhmätapaamisissa teimme savitöinä kynttiläanaluset, muissa pajatapaamisissa teimme maalausta ja askartelua. Lisäksi ohjelmassamme oli erillinen vierailu taidenäyttelyyn.

”ryhmässä
toimimisen taidot”

Pajatyöskentelyjen jälkeen tein kyselyn Talking Mats® -keskustelumattomenetelmällä** ja sain osallistujilta myönteistä palautetta. Erityisesti ”omin käsin koettu savi” ja sen muokkaaminen oli pidetty, samoin vierailu taidenäyttelyyn. Koin itse työskentelymme positiivisena kokemuksena ja halusin myös tuoda autistisyksikön arkeen taidetta ja mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Taidepajatyöskentely vahvisti ryhmässä toimimisen taitoa ja auttoi osallistujia löytämään omia vahvuuksiaan.

”omat vahvuudet”

Selitteet

* käyttö voi liittyä neurologisiin erityispiirteisiin, taustalla voi olla somaattinen vaiva tai väärin opittu käyttäytymismalli

** menetelmässä havainnollistetaan käsiteltäviä asioita ja niiden merkityksiä kuvilla

Teija Korvala
ohjaaja

Unelmia Ja Kuudelmia

Toteutimme projektin järjestämällä Invalidiliitto ry:n lomalaisille toiminnallisen lomaviikon esteettömässä Loma- ja kokoushotelli Marjolassa.

Lomalaisista 15 henkilöä osallistui projektiimme ja useimmilla heistä oli jokin toimintakyvyn rajoite. Iältään he olivat 25–85-vuotiaita naisia ja miehiä, keski-ään ollessa noin 70 vuotta.

Halusimme tarjota projektiin osallistuville henkilöille erilaisia omaakohtaisia taidekokemuksia ja tunteuksia taiteen voimaannuttavasta vaikutuksesta sekä mahdollistaa vertaistuen saamisen ryhmästä. Pyrimme löytämään projektilla myös uusia toimintamuotoja Loma- ja kokoushotelli Marjolan lomalaisten vapaa-ajan ohjelman suunnittelun avuksi. Lisäksi tavoitteenamme oli oppia projektityöskentelyä ja ryhmänohjausta.

UNELMIA JA KUDELMIÄ

Kokoonnuimme ryhmäläisten kanssa neljästi muutama tunti kerrallaan. Ensimmäisellä ryhmäkerralla ryhmäläiset tekivät neula- ja märkähuovuttamalla joko taulun, pannualusen tai patalapun, jonka teemana oli Kesämuistoni. Toisella kerralla ryhmäläiset tutustuivat Marjolassa olevaan Vedic Art -näyttelyyn, minkä innoittamina tehtiin spontaaneja taideharjoituksia eri menetelmin. Tämän jälkeen he maalasivat työn, jonka aiheena oli Minä tänään. Kolmannen tapaamisen teemana oli Pullassa on unelmani. Ryhmäläiset leipoivat pullansa haaveittensa näköisiksi. Teemaa jatkettiin leipomalla uudenlaisia, erimuotoisia karjalanpiirakoita. Viimeinen ryhmäkerta vietettiin nuotion ääressä laavulla nauttien nokipannukahvista ja ryhmäläisten leipomista lämpimäisistä.

Kaikki tapaamiset virittivät ryhmäläisissä paljon keskustelua senhetkisistä tunnelmista ja esiin nousseista muistoista. Jokaisen ryhmätapaamisen loppuun käytiin läpi työskentelyprosessissa esiinnousseita tunteita.

”Ihmiset aktivoituivat keskustelemaan omista elämäntilanteistaan”

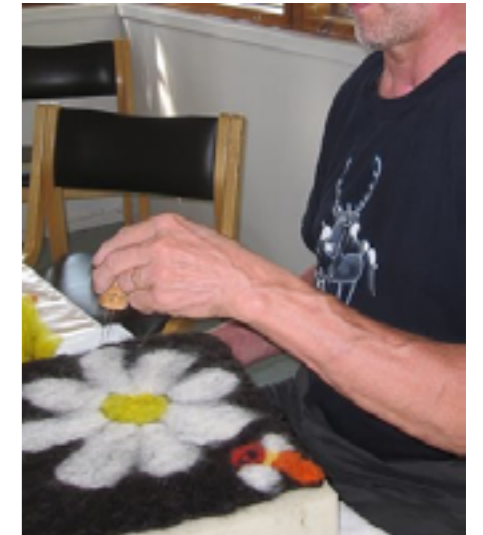
”TAIJAN TÄTÄKI”

Onnistuimme projektin avulla luomaan lomalaisille uusia elämyksiä sekä monenlaisia omakohtaisia kokemuksia. Ryhmäläiset huomasivat omaavansa monia uusia kuin myös unohtuneita taitoja.

Ryhmien teemat ja niiden työskentäminen eri menetelmin aktivoivat ryhmäläisiä keskustelemaan omista elämäntilanteistaan. Ryhmäläiset antoivat vertaistukea etsien ratkaisuja esille tullessiin ongelmiin sekä kannustuen ja tukien toinen toistansa. Tämä kokemus rohkaisti heitä suunnittelemaan uusia harrastuksia omalla paikkakunnalla.

PARINA PAREMPI

Parityöskentelynä toteutettu projekti avasi näkemyksiämme, koska tarkastelimme asioista eri lähtökohdista. Erilaiset luonteenomme ja osaamis-

me olivat tasavertaisen työskentelymme rikkaus. Kumpikin meistä ohjasi ryhmäkerroilla itselle ominta toimintaa.

Projektityöskentely opetti meitä tunnistamaan paremmin vahvuutemme ja kehittämisalueemme. Usko omiin kykyihimme vahvistui ja hyödynnämme saatuja kokemuksia soveltaen niitä omassa työssämme eri asiakasryhmien kanssa.

Projektista saatujen hyvien palautteiden innoittamina Loma- ja kokoushotelli Marjolassa on jatkettu huovuttamista ja leipomista muidenkin ryhmien kanssa.

”Ryhmäläiset antoivat ja saivat vertaistukea”

Maire Antinniemi
kokoushotelli Marjolan emäntä

Marjukka Mustonen
toimintaterapeutti

Tyttö kukkivalla niityllä

"Aistien taidenäyttely" -projektini oli suunniteltu ryhmälle, jossa oli kahdeksan kehitysvammaista aikuista. Projektiin kuuluivat näyttelyvierailut, oma taidepaja ja sen jälkityöskentely. Vierailukohteina olivat Etelä-Karjalan Taidemuseon "Tyttö kukkivalla niityllä" -juhlanäyttely sekä Taidelaitos Haihatuksen vierailunäyttely "Päästä Pähän". Jälkimmäinen edusti nykytaidetta kierrätys -teemalla. Projektin tavoitteena oli tuottaa erityisryhmälle mieleenpainuva, kokemuksia ja elämyksiä antava näyttelyvierailu sekä ryhmän jäsenten kannustaminen omaan luovuuteen.

AISTILAUKKUJA JA ELÄMYSKAAPPEJA

Pidin ryhmälle noin 2 päivää ennen kumpaakin vierailua lyhyen kuvallisen esittelyn vierailupaikasta ja kerroin mitä siellä oli odotettavissa. Kerroin myös museon käyttäytymissäännöistä.

Ensimmäiseen vierailukohteen valitsin etukäteen kolme teosta, joiden yhteisenä teemana oli "kori". Valitsin sen jälkeen maalauksiin liittyviä aistimateriaaleja eli jotakin, jota

kuunnella, koskea, haistaa ja maistaa. Aistittavina olivat tervantuoksuinen vanha lautapala, tuoretta heinää, savuntuoksua purkissa, cd-luontoääniä, sarkakangasta, kahvipannu ja olkihattu, jota sai koettaa päähänsä.

Toisen näyttelyvierailun kohteena oli "Päästä Pähän" -näyttely, josta myös valitsin muutamia teoksia. Aistittavina olivat nyt maitotölkki, pusinsulkijat, pyyhekumi, höyhenet ja

muovikassit.

Jokaisen valitun teoksen luona esitteli opas teosta ja samalla saivat ryhmäläiset käyttää aistejaan: haistella tervantuoksua, tunnustella vanhaa puulautaa, tuoksutella ruohoa tai kuunnella linnunlaulua.

Keskustelua syntyi spontaanisti paikanpäällä sekä myöhemmissä tapaamisissa. Vierailut olivat jättäneet jälkensä mieleen, synnyttäneet erilai-

sia tunteita: "miekkii olen olt savusau-nassa", "tuli haikaa olo", "meilläkkii oli lautalattia", "olen nähnyt mökillä lintuja", "makkaraa paistetaan".

Erityisesti ilahdutti ryhmäläisten kontaktinotto teoksiin. Tärkeäksi muodostui myös olkihattu, joka konkreettisesti satoi jokaisen ryhmän naisen näyttelyn pääteokseen ja heille oli tärkeää tulla kuvatuksi tämä hattu päässä. Ryhmän kaksi miestä löysivät oman kiinnostuksen kohteensa näyttelyn muista teoksista.

OMAA PAJAAAN KUKKIVALLE NIITYLLE

Kaksi viikkoa viimeisen näyttelyvierailun jälkeen pidimme ohjaajan kans-

sa ryhmälle taidepajan. Ryhmäläiset maalasivat kangasväreillä ulkoilmassa pellon reunalla heinäseipäitten väliin kiinnitetyille isolle kangaslakanalle oman niittymaiseman Tyttö kukkival-la niityllä -teeman mukaisesti. Valmis teos asetettiin näytteille yhteisiin tiloihin kaikkien nähtäville.

Kokemukseni perusteella aistit-tavasta taidenäyttelystä jää enemmän tunnetta ja kokemusta vaikkakin vain

muutamasta teoksesta kuin vaihtoeh-toisesti koko näyttelystä ei muistaisi mitään. Erityisryhmien kohdalla on aistien kautta kokemisella vielä erityi-sen tärkeä ja hoidollinen aspekti. Toki pitää muistaa, että erityisryhmän vie-railun suunnitteluun pitää panostaa ja ammattihenkilön mukanaolo ryhmän kanssa on välttämätöntä. Kuitenkin opastamme lainaten: "Erityisryhmiä ei ole. On vain olennaisryhmiä".

Mervi Pulkkinen
lähihoitaja, kehitysvammaisten palveluohjaaja

AURINKOSADEVARJO

työyhteisön
yllä

*Ajatusleikki – mikä se on, kun paah-
teelta suojaa katseilta vuoraa ja pilvi-
en kyneleet noroiksi muuttaa? Sillä
voi voimaansa korostaa tai se yksin
sinulle tilansa antaa? Tulla nähdyksi
tai näkymättömäksi, sen valita saat-
taa!*

*Aurinkovarjo, päivävarjo, sateen-
varjo! Kaiket säät ja tuulet kohtaa,
toimii myös mielen tilan symbolina!*

IRTI ARJESTA

Aurinkosadevarjo projektissani ta-
voitteena oli tarjota päiväkodin työn-
tekijöille mahdollisuutta irrottautua
arjestaan taidetyöskentelyn avulla ja
muistuttaa lukuvuoden alkumetreil-
lä taiteen voimaannuttavasta vallasta
suhteessa omaan jaksamiseen.

Aurinkosadevarjojen tuunaami-
nen on matkantekoa – matkalla olo on
tärkeintä – ei valmiin teoksen nostami-
nen seinälle tai kattoon ihailtavaksi.
Epäonnistuminen ei ole mahdollista
– jos osallistuu ja tuunaa läsnäolollaan
– on jo onnistunut.

VERRYTTELYÄ

Tuunaaminen
alkoi sadettamis-
jaksolla, jonka
tarkoitus oli vi-
rittää mieli ja aisti-
t taideleikkiin.
Kehollisuus oli
teemana ensin,
kun piirsimme
toisistamme gro-
quis -piirroksia,
elävää mallia no-
peasti paperille
hahmottaen. Ai-
heet liikeasen-
toihin tulivat
päiväkodin arjen
kuvitteellisista
tilanteista: ole
2v. ja pissa valuu
säältä pitkin, olet
jo menossa vaika
seisot rivissä,
olet mut ku mä
haluun, olet tätsy
jolla takki väärin-
päin jne.

”Sormenpää-aistia” viritti har-
joitukset groquis -hahmottamisesta
liiman ja eri materiaalien avulla. Maa-
lasimme mallia myös liikkeessä ja liis-
terillä; ajatuksena oli tavoittaa sama
hetkellisyyden tunnelma kuin ilmaan
piirtämisessäkin on.

Lopulta ”väärällä kädellä” piirsimme
muotokuvia itsestämme – yrittäen
samalla saada kiinni varjotila ajatuk-
sesta; millaisen varjon minä tuunai-
sin, millainen tunnelma siinä olisi,

millä tekniikoilla
ja materiaaleilla
omaa käytettyä
varjoa rakenteli-
sin.

”Varjon
alla voi
matkata
vaikka
lapsuu-
teen”

MUISTOIHIN

Mukaan leikkiin
heittäytyi kak-
si lastentarhan-
opettajaa, joiden
valmiit varjot
näkyvät kuvissa.
Teetin ison päi-
vävarjon tuunaa-

misen myös oppilasryhmällä, joiden
pilkottavaksi ja liitettäväksi annoin
muiston omasta lapsuudestani; ke-
räsimme seitsemänkymmentäluvun
alkupuolella plastiikkapaloja vaihta-
reiksi, joiden kuosi-ilottelu oli jäänyt
lähtemättömänä mieleeni. Näin sain
itselleni aurinkosadevarjon, mielenti-
lan lapsuudestani, jonka alle voi men-
nä plastiikan tuoksua haistelemaan ja
matkaamaan kauas aitoon aikaan lap-
suuden...

”Sadettamis-
jakson
tarkoitus
oli virittää
mieli ja
aistit
taideleikkiin”

Projekti "Elvyttävät Elämykset" toteutettiin toisen asteen oppilaitoksen henkilökunnalle (n. 30 henkilöä). Se koostui useista pienistä yhteisöllisistä virkistysväliintuloista arjen opetustyön keskellä kevätlukukauden 2010 aikana.

Työyhteisön elvyttävät elämykset

Voimaannuttavia tapahtumia oli kaiken kaikkiaan seitsemän. Ystävänpäivänä aamukahville tuotiin ystävyysrunokoppa, josta sai nostaa ystävyysaiheisen aforismin. Pukeutumistilan peilissä oleva kortti "opettajaloisto" korosti talvilomalle lähdön tunnelmaa. Tyhyä teatterissa oli yhteinen teatteriretki lounaiseen. Kevättä rinnassa -tapahtumassa soi ruokailun taustalla linnunlaulu-cd ja pidettiin kevätkranssiarpajaiset. Who is who

-valokuvanäyttely koottiin henkilökunnan lapsuuskuvista ja näistä arvuuteltiin kuka kukin on. Kevätjuhlan potpuri oli opettajien luoma musiikkiesitys valmistujaisjuhlassa. Uskalla avata ovi -työpaja toimi loppuhuipenuksena projektille ja kevätkauden uurastukselle. Non stop -työpajassa huovutettiin kukat yhteiseen teokseen sekä kuvioitiin kangasväreillä oma kesäkassi. Aikaa jäi myös omaehtoiseen huovuttamiseen.

PROJEKTIN ONNISTUMINEN

Vapaamuotoinen yhdessä oleminen, elämyksellisyys ja yhteisölliset virkistämishetket lisäsivät opettajien yhteistoiminnallisia työskentelytaitoja ja edistivät yhteisen työskentelykulttuurin kehittymistä.

Koko henkilöstölle suunnatut toiminnot lisäsivät yhteenkuuluvaisuuden tunnetta sekä edistivät kunkin työn arvostamista. Henkilökunnan työhyvinvointi heijastuu myös asiakas- eli opiskelijoihin.

Palautteen perusteella projektin tavoitteiksi asetetut yhteisöllisyyden lisääminen, työhyvinvoinnin edistäminen sekä voimaannuttava työskentely, virkistymisen ja elämyksellisyys toteutuivat. Projekti koettiin työyhteisössä hyvin voimaannuttavana ja antoisana. Osallistujat esittivät toiveen tällaisten pienten arjen kuntotaidekemmusten kuulumisesta tulevaisuudessaakin työyhteisön toimintaan.

Saimme projektista paljon hyvää palautetta, joka antaa uskoa tulevaan. Annetaan luovuuden kukkia töissä silloin kun siltä tuntuu. Iloisuus tarttuu ja tekee hyvää. Levitetään sitä ympärillemme!

Anni Lampinen
lehtori

Johanna Paronen
päätoiminen tuntiopettaja

The background of the page is white with several abstract, brushstroke-like elements. There are several grey strokes of varying lengths and thicknesses scattered across the page. A prominent feature is a large, thick orange brushstroke that starts from the bottom right and extends upwards and to the left, partially overlapping a grey stroke. The overall effect is a modern, artistic, and somewhat minimalist design.

ISBN 978-952-456-105-1
ISSN 1799-5855